

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Schmidt Richárd Ügyvédi Iroda /ügyintéző: dr. Schmidt Richárd ügyvéd/ által képviselt felperesnek a dr. Szabó Sándor ügyvéd által képviselt alperes ellen illetmény megfizetése iránt a Salgótarjáni Munkaügyi Bíróságnál 2.M.808/2007. szám alatt megindított és másodfokon a Nógrád Megyei Bíróság 2.Mf.20.766/2008/4. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett számú másodfokú határozat ellen a felperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - a 2010. június 16. napján megtartott nyilvános tárgyalás alapján - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Nógrád Megyei Bíróság 2.Mf.20.766/2008/4. számú ítéletét hatályon kívül helyezi, a Salgótarjáni Munkaügyi Bíróság 2.M.808/2007/7. számú ítéletét megváltoztatja és kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a felperesnek 170.958 /Egyszázhetvenezer-kilencszázötvennyolc/ Ft illetményt és annak 2006. november 2-től a kifizetésig terjedő időre a késedelemmel érintett naptári félét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamatnak megfelelő mértékű kamatát, valamint 40.000 /Negyvenezer/ Ft + 10.000 /Tízezer/ Ft ÁFA együttes másodfokú és felülvizsgálati eljárási költséget.

Az első, másodfokú és a felülvizsgálati eljárás illetékét az állam viseli.

I n d o k o l á s

A felperes 2007. augusztus 31-ig közalkalmazotti jogviszonyban állt az alperessel, pedagógus munkakörben. 2004. október 24-én a közalkalmazotti tanács tagjává, majd november 12-én a három tagú közalkalmazotti tanács elnökévé választották. A felperes a közalkalmazotti tanács elnökét megillető munkaidő-kedvezmény jogellenes megállapítása miatt kezdeményezett munkaügyi pert és

keresetében kártérítés jogcímén 170.958 Ft és kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

A Salgótarjáni Munkaügyi Bíróság 2.M.808/2007/7. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította.

A megállapított tényállás szerint a 2005. március 1-én hatályba lépett közalkalmazotti szabályzat szerint a közalkalmazotti tanács pedagógus foglalkozású elnökét heti 1,5 óra, tagját heti 1 óra munkaidő-kedvezmény, nem pedagógus foglalkoztatású tagját heti 2 óra munkaidő-kedvezmény illette meg. A közalkalmazotti szabályzatot az alperes iskola igazgatója és a felperes, mint a közalkalmazotti tanács elnöke írta alá. 2006. november 2-tól kezdődően úgy módosították a közalkalmazotti szabályzatot, hogy a munkaidő-kedvezményre az Mt. 62. § /2/ bekezdését kell alkalmazni, melynek értelmében a közalkalmazotti tanács tagját havi munkaideje 10 %-ának, elnökét havi munkaideje 15 %-ának megfelelő munkaidő-kedvezmény illette meg.

A munkaügyi bíróság ítélete indokolásában megállapította, miszerint a közalkalmazotti szabályzat a munkaidő-kedvezmény mértékét 2006. november 2-át megelőzően jogszabályba ütközően, az Mt. 62. § /2/ bekezdésében előírtakkal ellentétesen határozta meg. Ugyanakkor jogi álláspontja szerint a felperesnek a munkáltatójával szemben előterjesztett kártérítési igényét a közalkalmazotti szabályzat részleges semmissége nem alapozza meg. Kifejtette, miszerint a közalkalmazotti tanács tagjait és elnökét a munkaidő-kedvezmény annak érdekében illette meg, hogy elláthassák azokat a feladatokat, amelyek csak munkaidő alatt végezhetők, illetve a közalkalmazotti tanács feladatai szerinti tevékenységüket ne kelljen munkaidőn túl végezniük. Minthogy a munkaidő-kedvezmény igénybevétele szorosan célhoz kötött, azt eltérő megállapodás hiányában az adott hónapban kell igénybe venni és nincs jogszabályi lehetőség annak pénzbeni megtérítésére úgy ahogy az Mt. a szakszervezeti tisztségviselők tekintetében azt szabályozza. A felperes, mint a közalkalmazotti tanács elnöke a heti 1,5 óra munkaidő-kedvezmény mellett is el tudta látni az érdekvédelmi tevékenységét, ezért túlórája nem volt, az egyéb okból felmerült túlórákat pedig az alperes kifizette.

A felperes fellebbezése folytán eljáró Nógrád Megyei Bíróság 2.Mf.20.766/2008/4. számú ítéletével a munkaügyi bíróság ítéletét helyes indokainál fogva a Pp. 254. § /3/ bekezdése és a Pp. 253. § /2/ bekezdése alapján helybenhagyta.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, melyben annak hatályon kívül helyezését és kereseti kérelme szerinti határozat meghozatalát kérte.

A felperes elsődlegesen eljárásjogi jogszabálysértésre hivatkozott, és azt sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság a Pp. 247. §-ába

ütközően hivatkozott a keresetváltoztatás tilalmára, ezért jogsértően nem foglalkozott érdemben a fellebbezés indokolásában megjelölt jogcím módosítással. A felperes szerint nem változtatta meg a keresetét azzal, hogy az igényét nem kártérítésként, hanem - a jogcím pontosításával - a semmis közalkalmazotti szabályzat végrehajtása miatt igénybe nem vett, illetve ki nem adott munkaidő-kedvezmény okán végzett többletmunka ellenértékeként jelölte meg. Érvelése szerint ezzel a keresetének mind a ténybeli, mind a jogbeli alapja nyilvánvalóan azonos maradt, hiszen a közalkalmazotti szabályzat ugyanazon pontjának jogszabályba ütközése miatt ugyanazon összeget követeli az alperestől. A felülvizsgálati kérelem szerint az eljáró bíróságoknak a kereseti kérelmét a Pp. 3. § /2/ bekezdése alapján tartalma szerint helyesen illetmény megfizetésére irányuló követelésként kellett volna értelmezniük, különös tekintettel arra, hogy a követelt összeg az igénybe nem vett órákhoz történő arányosítással került meghatározásra, melyet az alperes maga számolt ki. Ezért az elsőfokú eljárás adataiból kétséget kizáróan megállapítható, hogy a felperes mindvégig az általa elvégzett többletmunka ellenértékét követelte, melyet az eljáró bíróságoknak figyelembe kellett volna venniük akkor is, ha a követelés jogcímét helytelenül jelölte meg.

A felperes érdemben arra hivatkozott, hogy a tárgyi időszakban - a 3 óra munkaidő-kedvezmény figyelembevételével - 17 óra lett volna a heti munkaideje. Ezzel szemben a közalkalmazotti szabályzat semmis 12 pontja alapján mégis heti 18,5 órát dolgozott, melyet az alperes sem vitatott. Ezért a Kjt. 2. § /3/ bekezdésére és 80. §-ára figyelemmel alkalmazandó Mt. 141. §-a alapján a ledolgozott heti 1,5 óra többlet munkaidő ellenértékét az alperesnek meg kell térítenie.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A felülvizsgálati kérelem a következők szerint alapos.

Helytállóan hivatkozott a felperes arra, miszerint az érvényesített igénye jogcímének módosítása nem minősült a másodfokú eljárásban meg nem engedett keresetváltoztatásnak, mert a keresetbe vett követelése - annak jogi és ténybeli alapja - ténylegesen ugyanaz maradt. A felek kereseti kérelméhez, jognyilatkozataihoz való kötöttség nem jelent egyszersmind jogcímhez való kötöttséget is, annak megállapítása, hogy a jogvitát milyen jogszabályok alkalmazásával kell elbírálni, a bíróság feladata. Megállapíthatóan a munkaügyi bíróság ítélete indokolásában - a felperes által megjelölt jogcímtől függetlenül - azt is kifejtette, hogy álláspontja szerint miért nem képződtek a felperesnek - a 3 óra helyett 1,5 óra munkaidő-kedvezmény kiadása mellett - túlórái. A

felperes a fellebbezésében pedig ezt az érvelést támadva pontosította igénye jogcímét.

A munkaidő-kedvezmény jogpolitikai indoka az, hogy biztosítsa az érdekvédelmi tevékenység ellátásához szükséges szabadidőt, és az érdekvédelmi tevékenységet végzőt erre az időre ugyanaz a munkabére illesse meg, mint ha ténylegesen a munkaköre szerint dolgozna.

Ugyanakkor nem lényegtelen kérdés, hogy e jogintézményre vonatkozó szabályozás a szakszervezeti tisztségviselő és az üzemi tanács /közalkalmazotti tanács/ tagja, illetve elnöke tekintetében eltérő. Az Mt. 25. §-ában szabályozott munkaidő-kedvezmény jogosultja maga a szakszervezet, annak mértéke az adott szakszervezet tisztségviselőinek számától függ és annak felhasználásáról /a tisztségviselők közötti elosztásáról/ is maga a szakszervezet dönt szabadon, továbbá a szakszervezet kérésére a munkaidő-kedvezményből fel nem használt időtartamot, de legfeljebb a munkaidő-kedvezmény felét a munkáltató köteles pénzben megváltani az érintett szakszervezet részére. Ez esetben a munkaidő-kedvezmény mértékének helytelen megállapítása önmagában rendkívüli munkavégzést valóban nem bizonyít.

Az előbbiekkel szemben az üzemi tanács, illetve közalkalmazotti tanács tagjai és elnöke mindig csak személyesen gyakorolhatja jogait és az Mt. 62. § /2/ bekezdése szerint járó munkaidő-kedvezmény is - melyet a közalkalmazotti jogviszonyokra a Kjt. 2. § /3/ bekezdése alapján kell alkalmazni - személyesen illeti meg őket. Ennek mértékét a törvény a tanács tagjai, illetve elnöke munkaidejének meghatározott százalékában határozza meg. Ez esetben a munkaidő-kedvezmény tartalma tehát lényegében - az érdekvédelmi tevékenység ellátása érdekében - az érintett személy munkaidejének csökkentése. A munkaidő-kedvezményt attól függetlenül ki kell adni, hogy konkrét feladat felmerült-e, amely körülmény ezért a munkaügyi vitában nem is vizsgálható.

A közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 1. számú melléklet Harmadik rész II/12. pontja értelmében a közalkalmazotti tanács tagjait és elnökét megillető munkaidő-kedvezményt a pedagógus kötelező órájának arányos csökkentésével kell kiadni. Minthogy a felperes, mint a közalkalmazotti tanács elnöke a reá vonatkozó kötelező óraszámnál - az őt a törvény szerint megillető munkaidő-kedvezmény mértékének jogellenes szabályozása és ebből következően a heti kötelező óraszámának nem a törvény által előírt mértékben történő csökkentése folytán - többet dolgozott, e többlet óraszámra eső óradíját megalapozottan követelte. A perben tehát nem annak volt jelentősége, hogy a felperes 1,5 óra munkaidő-kedvezmény mellett is el tudta-e látni a feladatait, hanem annak, hogy az Mt. 62. § /2/ bekezdése szerint járó, az őt személy szerint megillető

munkaidő-kedvezményt a munkáltató nem biztosította részére, hanem azt munkaköri feladatok elvégzésével töltötte.

Mindezekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. § /4/ bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, a munkaügyi bíróság ítéletét megváltoztatta és az alperest a felperes keresete szerint marasztalta.

A pervesztes alperest kötelezte a Pp. 78. § /1/ bekezdésének alkalmazásával a felperes együttes másodfokú és felülvizsgálati eljárási költsége megfizetésére, figyelemmel arra is, hogy a felperesnek bizonyított elsőfokú perköltsége nem merült fel. A Legfelsőbb Bíróság a felperes által a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet (R.) 2. § (1) bekezdés a) pontjára alapítva igényelt perköltség összegét a pertárgyérték összegére is tekintettel és a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységet is értékelve az R. 3. § (6) bekezdése alapján mérsékelte.

Az első- másodfokú és a felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986./VI.26./ IM rendelet 14. §-a értelmében az állam viseli.

Budapest, 2010. június 16.

Dr. Tálné dr. Molnár Erika a tanács elnöke, Dr. Stark Marianna s.k. előadó bíró, Dr. Földényi Gyuláné s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

bíróági tisztviselő